

Czy umowa o „kredyt frankowy” jest w każdym przypadku nieważna?

Opublikowano: 30 sierpnia 2022 • Autor: invettegs

W postępowaniach sądowych dotyczących umów o „kredyt frankowy”, czyli umów w formie umowy kredytu indeksowanego kursem CHF lub denominowanego, kredytobiorcy żądają w pierwszej kolejności stwierdzenia nieważności umowy. Nieważność umowy kredytu we frankach Orzeczenie sądowe o nieważności umowy wywiera skutek wsteczny, gdyż uznaje się umowę za nieistniejącą od samego początku. Strony nieważnej umowy powinny zwrócić sobie [...]

W postępowaniach sądowych dotyczących umów o „[kredyt](#)

frankowy”, czyli umów w formie umowy kredytu indeksowanego kursem CHF lub denominowanego, kredytobiorcy żądają w pierwszej kolejności stwierdzenia nieważności umowy.

Nieważność umowy kredytu we frankach

Orzeczenie sądowe o nieważności umowy wywiera skutek wsteczny, gdyż **uznaje się umowę za nieistniejącą od samego początku**. Strony nieważnej umowy powinny zwrócić sobie nawzajem to, co świadczyły na jej podstawie. Przedmiotem postępowania toczącego się z powództwa kredytobiorcy jest jednak wyłącznie roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia spełnionego na rzecz banku. Sąd Najwyższy jednoznacznie bowiem odrzucił tzw. teorię salda, która pozwalałaby na dokonanie wzajemnych rozliczeń przez sąd w ramach jednego postępowania.

Często kredytobiorcy zastanawiają się, czy w każdym przypadku ich umowa zostanie przez sąd uznana za nieważna. Do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości UE wyroku w sprawie C-260/18 częściej spotykanym rodzajem rozstrzygnięcia sądowego korzystnego dla kredytobiorców było „odfrankowanie”, czyli **wyeliminowanie niedozwolonych postanowień umownych** wprowadzających mechanizm indeksacji/denominacji i pozostawienie umowy w mocy w pozostałym zakresie. Wspomniany wyrok TSUE usankcjonował linię orzeczniczą, w której wadliwość umów frankowych uznana została za przyczynę ich nieważności w całości.

Dlaczego kredyt we frankach jest nieważny?

Warto przypomnieć, że nieważność umowy kredytu frankowego może wynikać już z samej **sprzeczności jej postanowień z**

prawem lub zasadami współżycia społecznego, ale może być również efektem uznania za bezskuteczne klauzul abuzywnych i stwierdzenia, że umowa nie może dalej obowiązywać bez tychże postanowień. Ma to miejsce przede wszystkim wtedy, gdy postanowienia te odnoszą się do głównych świadczeń stron.

Ocena kwestii nieważności umowy o kredyt frankowy **zależy zatem od okoliczności konkretnej sprawy**. Teoretycznie możliwe jest również przyjęcie, że umowa zawiera wprawdzie klauzule abuzywne, ale mogą one zostać usunięte z umowy bez wpływu na jej obowiązywanie w całości. Rozstrzygnięcia polegające na „odfrankowaniu” umowy spotykane są jednak coraz rzadziej.

Stwierdzenie przez sąd, iż zachodzą przesłanki do uznania umowy za nieważną, powinno zostać **wyrażone w odpowiednim orzeczeniu** – ustalającym nieważność i/lub zasądzającym zwrot nienależnych świadczeń. Może jednak się zdarzyć, że kredytobiorca z różnych względów nie zgadza się na stwierdzenie nieważności umowy. Sądy mają obowiązek pouczać frankowiczów o skutkach uznania umowy za nieważną i to w gestii kredytobiorcy pozostaje dalsze popieranie żądania stwierdzenia nieważności lub zgoda na utrzymanie umowy w mocy.

Podsumowanie

Umowy kredytów frankowych uznawane są za nieważne głównie w sytuacji, gdy **wyeliminowanie abuzywnego mechanizmu indeksacyjnego/denominacyjnego prowadzi do tak daleko idących zmian charakteru umowy, iż jej dalsze obowiązywanie nie jest możliwe**. Wystąpienie z żądaniem unieważnienia umowy powoduje po stronie sądu obowiązek pouczenia kredytobiorcy o skutkach takiego rozstrzygnięcia.

Kredytobiorca może także wyrazić wolę dalszego związania umową,

co jednak w niewielu przypadkach jest korzystnym rozwiązaniem, ale może być podyktowane indywidualną sytuacją danego frankowicza. **Banki próbują wyrzucić efekt odstraszający**, pozywając kredytobiorców frankowych i żądając bezzasadnie wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

Kwestia zasadności takiego roszczenia stanowi jednak osobny temat do rozważenia i przedmiot innego artykułu dostępnego na stronie Kancelarii

RGW:

<https://rgw.com.pl/roszczenia-o-wynagrodzenie-za-korzystanie-z-kapitalu/>!

invettegs

30 sierpnia 2022